

ÍNDEX

1. Introducció.....	2
2. Context general segle XIX.....	3
3. La setmana tràgica.....	8
4. Pistolerisme a la burgesia.....	11
5. Que es l'anarquisme?.....	13
6. Com i quan va néixer l'anarquisme a Espanya.....	14
7. Historia de la CNT.....	15
8. Història de la FAI.....	22
9. Anarquisme a la guerra civil espanyola.....	24
9.1. Presencia anarquista durant la guerra civil espanyola.....	24
9.2. Col·laboració de la CNT-FAI amb el govern durant la guerra.....	25
9.3. Revolució de 1936.....	26
9.4. Contrarevolució.....	27
10. Història dels meus besavis.....	29

11. L'oblit de la memòria.....	31
12. Conclusió.....	32
13. Bibliografia i webgrafia.....	33
14. Annexos	

1. INTRODUCCIÓ

En un principi, el que realment m'interessava era poder utilitzar el Treball de Recerca, com una forma de conèixer la història dels meus besavis. Ja que havia sentit per part del meu pare parlar molt sobre el meu besavi Manuel, cosa que no va ser així per part de la meua besàvia i avia.

Segons havia sentit al meu pare el meu besavi havia lluitat a la Guerra Civil Espanyola al bàndol republicà, perquè era anarquista, era conscient que el meu besavi havia mort lluitant a la guerra, però no sabia a on. Tan mateix, també sabia, que la meua besàvia, durant la postguerra havia patit forces represàlies, per ser anarquista, fins que va venir a viure a Manresa.

Així doncs, vaig pensar que la millor manera de centrar el treball, era fer-ho sobre l'anarquisme a Espanya. D'aquesta forma podria conèixer i entendre per quins ideals va donar la vida el meu besavi.

L'objectiu principal d'aquesta recerca és conèixer el pensament i la història de l'anarquisme a Espanya, així com totes els esdeveniments que es van produir aleshores, i com van influir al meu besavis.

Fer el treball sobre aquest tema, per mi, significa no deixar a l'oblit totes aquelles persones, que com els meus besavis, van lluitar per uns ideals propis i per un futur millor amb llibertat, i que mereixen ser recordats.

Vaig iniciar aquest treball pensant que l'anarquisme a Espanya era un moviment minoritari, ideològic i poc estès i que es va posicionar al bàndol republicà.

2. CONTEXT GENERAL DEL SEGLE XIX.

El 1804 Napoleó es emperador de França, i passa a ser una potència militar i econòmica que vol aconseguir tota Europa. Va iniciar un bloqueig per aïllar Gran Bretanya, l'únic aliat va ser Portugal. Per aquest motiu Napoleó va signar el tractat de Fontainebleau¹ al 1807 amb Espanya.

Les tropes franceses van entrar a Espanya a inicis de 1808 sense cap oposició de les autoritats. El descontentament popular afegit amb la crisi econòmica va provocar el motí d'Aranjuez, que va causar l'abdicació de Carles IV. Al veure els conflictes entre Carles IV i Ferran VII, Napoleó va aconseguir que els dos abdiquessin a favor seu a Baiona i va nomenar rei el seu germà Josep I. També va reunir unes Corts espanyoles que eliminaven l'Antic Règim a Espanya.

A Espanya hi va haver dos poders: la monarquia bonapartista de Josep I (suport de l'exèrcit francès i els afrancesats) i les Junes Provincials creades arreu d'Espanya per oposar-se a les autoritats franceses.

¹ Ocupar Portugal i repartir-se'l amb Espanya i Godoy.

Després de les derrotes de 1813 Josep I va abandonar Espanya i es va signar el Tractat de Valençay², pel qual Ferran VII era restablert al tron, sense condicions.

El març de 1814 Ferran VII va ser nomenat rei (1814-1820). Es va caracteritzar pel retorn a l'absolutisme i diversos intents de cops militars, acompanyat d'una crisi econòmica, que va empitjorar al 1816 quan van començar els moviments independentistes de les colònies americanes.

A principis de 1820 va tenir lloc el pronunciament del coronel Riego³, que comandava un exèrcit que havia de marxar a Amèrica per reprimir la revolta colonial, a Cabezas de San Juan. El rei va haver de restablir la Constitució de Cadis, iniciant el Trienni Liberal (1820-1823). Els governs van decretar mesures pel treure l'Antic Règim i millorar la situació econòmica. El 1823 la intervenció dels *Cent Mil Fills de Sant Lluís*, en nom de la Santa Aliança, va restaurar l'absolutisme a Espanya.

Va començar un nou període, la dècada ominosa del 1823 al 1833. Al tornar l'absolutisme hi va haver una gran repressió. La greu situació econòmica va obligar el rei a recolzar-se en els reialistes moderats i a aplicar mesures bones a la burgesia. Això va portar al descontentament general dels sectors més conservadors que proposava com a rei el seu germà Carles M. Isidre. A Catalunya va provocar la insurrecció dels Malcontents ⁴. El rei va sufocar la revolta.

Les dificultats per tenir descendència van obrir el problema successori que conduí a una guerra civil. Al març de 1830, el rei anul·lava la *Llei Sàlica* ⁵. El setembre de 1832, Maria Cristina afavorí una obertura del règim per aconseguir el suport dels liberals i assegurar la corona de la seva filla Isabel. A la mort del

2 Acord signat entre França i Espanya, el 10 de desembre de 1813, que posà fi a la guerra contra Napoleó.

3 Rafael Riego va ser un general espanyol i polític liberal.

4 Insurrecció armada de caràcter absolutista radical, que es va dur a terme l'any 1827.

5 Les dones no podien governar.

rei es van produir els enfrontaments entre *carlins* (absolutisme) i *isabelins* (liberalisme).

Es va configurar l'aliança per iniciar l'implantació de l'estat liberal. Es van produir transformacions polítiques, econòmiques i socials per posar fi a l'Antic Règim, entre 1833 i 1837. El gener de 1834 la reina regent, M. Cristina, va nomenar Martínez de la Rosa, com a primer ministre. Elaborà un text constitucional de caràcter conservador, l'Estatut Reial, era una carta atorgada que no reconeixia la sobirania nacional i deixava als estaments el dret de petició al rei. Com a resultat d'aquestes limitacions, molts liberals van radicalitzar les seves posicions. Al juliol esclaten pronunciaments progressistes i es demana la Constitució de 1812. L'aixecament de La Granja va obligar la reina a tornar a cridar a Mendizábal i restablir la Constitució de 1812.

L'actuació del govern progressista va posar fi a l'Antic Règim a Espanya. Es va portar a terme la Constitució de 1837, que recollia l'esperit de la de 1812 amb caràcter més moderat.

L'any 1837, un sufragi censatari molt restringit va permetre que els moderats tornessin al poder. L'any 1840, el govern moderat porta a terme un conjunt de mesures destinades a disminuir el protagonisme polític dels progressistes i desfer la seva obra revolucionària. Els progressistes, dirigits per Espartero es van oposar i van esclatar moviments insurreccionals que exigien canvi de govern. Els moderats van dimitir i la regent s'exilià. El general Espartero va ser nomenat regent i governà durant tres anys. Aquesta etapa es va caracteritzar per l'actitud autoritària d'Espartero. El 1842 va esclatar a Barcelona un aixecament popular contra el regent i Espartero ordenà bombardejar la ciutat i obligà a pagar una forta multa i la reconstrucció de la Ciutadella. Aquest fet va fer que el seu prestigi caigués i el 1843 van haver-hi aixecaments que el van obligar a dimitir i exiliar-se.

El nou govern estava integrat per progressistes i moderats, però no va resoldre els problemes de Catalunya. Va ordenar la dissolució de la Junta Suprema que s'havia format a Catalunya i aquesta no va voler acceptar-ho. A finals 1843 es

va proclamar Isabel II major d'edat. A les primeres eleccions van guanyar els moderats, que van governar durant 10 anys.

Durant la primera etapa de la majoria d'edat d'Isabel II, els moderats van ocupar el poder. El principal dirigent fou el general Narváez. Els moderats van elaborar la Constitució de 1845, cada partit feia una nova constitució. Establia la sobirania compartida entre rei i Corts.

A Catalunya, el 1846 va esclatar la Segona Guerra Carlina (1846-1849), a causa de les reformes fiscals del govern moderat i la imposició del sistema de *quintes*⁶. La guerra finalitzà amb victòria dels moderats el 1849. Els progressistes només podien arribar al poder a partir d'un cop militar. Es van produir aixecaments contra el govern moderat en diverses ciutats, dirigits pels progressistes i participació dels demòcrates. El Bienni Progressista significà la tornada al règim de 1835-1837 i es va reprendre l'obra de desmantellament de l'Antic Règim. Les Corts van projectar un nou text constitucional progressista, la Constitució de 1856. Es van produir esdeveniments importants en relació al moviment obrer a Catalunya: els moderats havien prohibit l'associacionisme obrer. El 1855 es va iniciar una dura repressió contra l'obrerisme. El juliol va començar la primera vaga general d'Espanya. El juliol de 1856 un cop d'estat posà fi al bienni progressista. Tornant a posar les lleis moderades i la Constitució de 1845. Narváez tornà al govern.

. El general Serrano va derrotar l'exèrcit de la reina i a moltes ciutats es van constituir juntes de govern que demanaven l'abolició de la monarquia borbònica i la democratització del país. La Junta de Barcelona va declarar l'abolició de les quintes. La reina va fugir i facilità el triomf de la revolució "la Gloriosa", començant el Sexenni Revolucionari. S'establia un règim democràtic, primer monàrquic i després republicà, amb el reconeixement de les llibertats públiques i privades, un moviment obrer organitzat i les primeres formulacions del catalanisme.

⁶ Cinquena part dels homes útils que per sorteig tenien que anar a la Guerra.

El govern provisional presidit per Serrano abolí les juntes revolucionàries i la Milícia Nacional i convocà eleccions per sufragi universal masculí. Les noves Corts, amb majoria progressista, van elaborar la Constitució de 1869, que definia l'Estat com una monarquia democràtica i parlamentària. La Constitució reconeixia la sobirania nacional. Regència de Serrano, un govern presidit per Prim buscà un candidat a les corts europees i el candidat escollit fou Amadeu de Savoia.

Monarquia d'Amadeu I (1871-1873). Es trobà amb un país de conflictes i crisi econòmica. El general Prim havia mort en atemptat terrorista, poc abans de la seva arribada. Cuba continuava la guerra separatista iniciada el setembre de 1868. Comptava amb una gran oposició. La coalició de govern es va començar a trencar, deixant-lo sense suport. Els diversos governs van iniciar una política econòmica lliurecanvista, que no afavorí el creixement d'una burgesia interior i debilità el capitalisme espanyol. La crítica situació va fer que Amadeu I, abdiqués el febrer de 1873 i el mateix dia les Corts van proclamar la República.

La Primera República (1873-1874), els federals van ocupar les corporacions municipals en moltes poblacions i van constituir juntes revolucionàries. Els sectors de les classes populars esperaven canvis profunds. El primer president va ser Estanislau Figueras, però la participació dels radicals en una conspiració per fer caure el govern, va fer que hagués de dimitir. El nou executiu, que comptava amb Pi i Margall, ministre de governació, volia actuar des de la legalitat. El maig del 1873 es va intentar constituir la República Federal i la resta de partits es van dedicar a conspirar contra el nou règim. L'exèrcit va adquirir més protagonisme després de sufocar el intent de restaura un règim federal. Serrano es va convertir en president d'una república unitària i governà de forma autoritària, intentant consolidar un règim republicà conservador. El desembre de 1874, el general Martínez Campos va proclamar Alfons XII rei d'Espanya.

Amb el seu regnat, va començar l'inici de la Restauració, va començar una política bipartidista entre els liberals i els conservadors i del caciquisme electoral.

Es va aprovar la nova Constitució de 1876, i durant aquell any va acabar la guerra carlista.

L'any 1883 va fer visites oficials a Bèlgica, Àustria, Alemanya i França. L'any 1885 va succeir una epidèmia de colera per tot el país, aquell mateix any va morir de tuberculosi a Madrid.

3. LA SETMANA TRÀGICA

La Setmana Tràgica es coneix per els fets succeïts a Barcelona i altres localitats catalanes, entre el 25 de juliol i el 2 d'agost de 1909. El detonant d'aquests fets va ser la mobilització de reservistes⁷ per al seu enviament a la zona de Melilla, on el dia 9 del mateix més havia començat la Guerra de Melilla, per a molts motivada exclusivament pel descobriment l'any anterior d'unes mines propietat d'una societat controlada.

⁷ Individu pertanyent a la reserva, després d'haver acabat el servei militar, però sense arribar a l'estat de llicència absoluta.

Imatge 1. Aixecada de una barricada durant la Setmana Tràgica.⁸

Va ser la resposta, sobretot, de tota una sèrie de canvis estructurals que, des de finals del segle XIX, s'estaven apuntant en el conjunt de la societat catalana. Aquests canvis van ser polítics, culturals, socials i econòmics derivats de la crisi colonial espanyola del 1898.

El tema clerical i el “problema obrer” va estar present al llarg del segle XIX i XX, de manera violenta en els esdeveniments de la Setmana Tràgica del 1909.

Les classes populars no van estar d'acord amb la mobilització, ja que, a causa de la legislació de reclutament, es podia quedar exempt de la incorporació fent un pagament al qual no estava a l'abast dels més pobres. D'altra banda, els reservistes majoritàriament ja eren casats i amb família al seu càrrec.

El 21 de juliol “*Solidaridad Obrera*”⁹ va convocar un míting a Terrassa amb una proclama d'Antoni Fabra i Ribas¹⁰ que acabaria amb la constitució del comitè de vaga convocada per al dia 25 de juliol i que, a causa de falta d'organització acabaria amb actes de vandalisme provocats per elements exaltats.

⁸Extreta de <http://www.encyclopedia.cat/>

⁹ Històric diari anarcosindicalista espanyol.

¹⁰ Periodista català socialista.

S'incendien multitud d'edificis religiosos, les classes populars consideren que l'Església forma part de la burgesia, i ells no van a la guerra. A més l'Església havia impulsat els sindicats grocs¹¹ oposats al sindicalisme anarquista. En aquest context s'assalten i incendien convents i esglésies, es profanen sepultures,...

Després d'aquests successos pel centre de la ciutat, les forces de seguretat desapareixen sobre els manifestants en la zona de la Rambla, cosa que fa que s'escalfin encara més els ànims i s'arribi a una veritable insurrecció amb barricades als carrers, amb molts ferits i la proclamació de la llei marcial¹².

Les tropes de Barcelona no estan disposats a disparar sobre els que consideren els seus companys, era una revolta obrera no una revolta separatista. Es reforcen les tropes amb forces portades de València, Saragossa, Pamplona i Burgos, que finalment dominen la situació.

El govern porta a terme una repressió duríssima, de forma arbitrària. Es van detenir centenars de persones, al voltant de 2.000. El 13 d'octubre del mateix any va haver-hi diversos afusellaments.

A partir d'aquesta data, el procés dels canvis socials, culturals, econòmics i polítics s'accelerà espectacularment amb l'inici de la Gran Guerra i la instauració legal de la Mancomunitat¹³. La Guerra Civil a Catalunya va ser testimoni de com determinats sectors polítics de l'esquerra radical van permetre accelerar encara més i en un sentit revolucionari obrerista tot aquest procés de transformació de la societat catalana.

El franquisme va atura tot aquell procés de desenvolupament econòmic i social particular i modernitzador de Catalunya. La nova cultura política franquista, de tipus clerical i militarista, provocà una reacció defensiva en la cultura de l'antifranquisme, això va derivar a una recerca i recuperació de la seva pròpia

11 Sindicat dominat parcialment o completament per una empresa.

12 Llei militar per casos excepcionals.

13 Entitat política catalana constituïda el 4 d'abril de 1914 per la unió de les quatre diputacions provincials catalanes, és a dir, Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida.

historia, negats el franquisme. Aquesta recuperació del passat es va centrar en trobar la pròpia identitat política i cultural.

Després de la dictadura franquista i durant els anys de la Transició democràtica, els successos de la Setmana Tràgica del juliol del 1909 van ser entesos per la societat catalana d'esquerres com un episodi fonamental del moviment obrer català.

4. EL PISTOLERISME A LA BURGESIA.

La línia dura de la patronal reforça la violència social, exigeix mà dura al Govern i aconsegueix entre 1920 i 1922 que el Governador Martínez Anido¹⁴ clausurin sindicats, empresonin a militars i apliquin la tràgica "*Ley de Fugas*"¹⁵.

¹⁴ Militar espanyol i Ministre de la Governació amb la Dictadura de Primo de Rivera.

¹⁵ Tipus d'execució extrajudicial, que consisteix en simular la fugida del detingut, i així poder acabar amb el pres.

Són anys conflictius: grups d'anarquistes propugnen l'acció violenta i des de 1916 comencen a practicar-la contra els directors de fàbriques.

Va ser un dels episodis socials més notables a Barcelona va ser al segle XX. Destaca el sorgiment del pistolerisme generalitzat de classes,. Per una banda, dins de la Confederació Nacional de Treball (CNT) i, per l'altre banda, en el Sindicat Lliure¹⁶, d'influències dretanes i patronals sota la protecció de la policia de Barcelona.

Aquesta lluita va acabar amb moltes vides d'un i altre bàndol i va tenir el punt culminant entre els anys 1917 a 1923. El moviment obrer va perdre en aquest enfrontament armat més d'un centenar de treballadors, entre els quals destaquen alguns dirigents importants, com Francesc Layret¹⁷i Salvador Seguí¹⁸. Alhora, també van ser assassinats alts directius de la patronal, encarregats i capatassos, membres del Sindicat Lliure. Els morts i ferits s'arribaren a comptar per centenars. No hi havia dia que el carrers de Barcelona no es taquessin de sang.

Els anys del pistolerisme van ser un temps de gran conflictivitat social i política. En un context en el qual hi havia una monarquia constitucional feble i desorientada i en una Catalunya(la de la Mancomunitat) que iniciava el seu projecte autonomista. Tant el pistolerisme com el moviment social i polític del catalanisme es van veure ensorrats pel cop d'estat del general Primo de Rivera, el qual va comportar, anys després, la caiguda de la monarquia borbònica i el començament de una nova República.

El total de les persones afectades per la violència en la lluita de classes, el pistolerisme, a Barcelona i les seves rodalies va ser de 1.112 entre els anys 1913 i 1923, i d'aquesta suma, el 85% es registrà entre 1918 i 1923, quinquenni durant el qual la mitjana mensual de víctimes és de 13 persones. Molts actes

16 Organització creada sota el padrinatge de la patronal catalana i vinculats amb l'autoritat militar de Catalunya.

17 Polític i advocat català, gran defensor del moviment obrer.

18 Conegut com *el noi del sucre*, va ser un dels líders més destacats del moviment anarcosindicalista de Catalunya.

de violència es produïen sens cap objectiu personal individualitzat, com els esclats de bombes i els sabotatges a empreses.

ESTADÍSTICA DE LES VÍCTIMES DELS ATEMPTATS SOCIALS¹⁹

	Anys										
	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923
Patrons	2	8		7	4	14	15	35	25	2	6
Encarregats				5	6	6	8	13	13		6
Agents de l'autoritat	1	1		3		2	5	25	44	5	4
Obrers de posició antisindicalista		1			8	5	16	3	4	3	9
Obrers de filiació desconeguda	29	48	7	16	13	43	20	88	60	16	8
Pistolers antisindicalistes							2	2		1	1
Sindicat lliure								15	17	18	24
Sindicats i anarquistes				2	1	6		19	110	16	50
Advocats dels cenetistes								1	2		1
Altres				3		6	18	91	36		8
Total	32	58	7	36	32	82	84	292	311	61	117

5. QUÈ ÉS L'ANARQUISME?

¹⁹L'estadística esta extreta del llibre "El pistolerisme" d'Albert Bacells.

L'anarquisme és un corrent polític, una filosofia. La qual està basada en la llibertat individual sense Estat ni poder públic. El seu objectiu es crear una societat on els individus cooperin junts lliurement com a iguals.

El terme anarquia deriva del grec i significa falta de govern o la negació del govern. L'anarquisme és la doctrina política que sosté la conveniència de prescindir de govern. Els anarquistes sostenen que els governants tendeixen a abusar del poder per a un benefici propi. El que porta a la formació de grups i classes que per mitja del govern exploten als altres, creant un sistema en el qual hi ha privilegis per a un cert grup.

S'oposa a qualsevol classe de jerarquia. Els anarquistes creuen que el major assoliment de la humanitat és la llibertat de l'individu per poder expressar-se i actuar sense que l'hi impedeixi cap forma de poder, sigui terrena o sobrenatural, per la qual cosa és bàsic abatre tot tipus de govern, lluitar contra tota religió o secta organitzada, en tant que aquestes representen el menyspreu per l'autonomia dels homes i l'esclavitud econòmica. Lluita contra l'Estat com a entitat que reprimeix l'autèntica llibertat econòmica i personal de tots els ciutadans es converteix en una necessitat immediata i la desaparició de l'Estat es considera un objectiu revolucionari a curt termini. La doctrina anarquista imposa per a la seva acció una sola limitació: la prohibició de causar perjudici a altres éssers humans, i d'aquesta limitació neix un altre pressupost ideològic bàsic: si qualsevol humà intenta fer mal a uns altres, tots els individus tenen dret a organitzar-se contra ell.

6. COM I QUAN VA NÉIXER L'ANARQUISME A ESPANYA?

A Espanya podríem dir que el moviment anarquista és va iniciar abans de la victòria del Francisco Franco en la Guerra Civil Espanyola i durant aquesta. El període de més activitat d'aquest moviment ve estar entre l'any 1926 i 1946.

Van existir diverses variants d'anarquisme a Espanya, l'anarquisme del "camperols" a la zona rural d'Andalusia, el anarcosindicalisme urbà a Catalunya, i l'anomenat anarquisme "pur" a altres ciutats coma Zaragoza. Tots aquest moviments tenien varies similituds ideològiques.

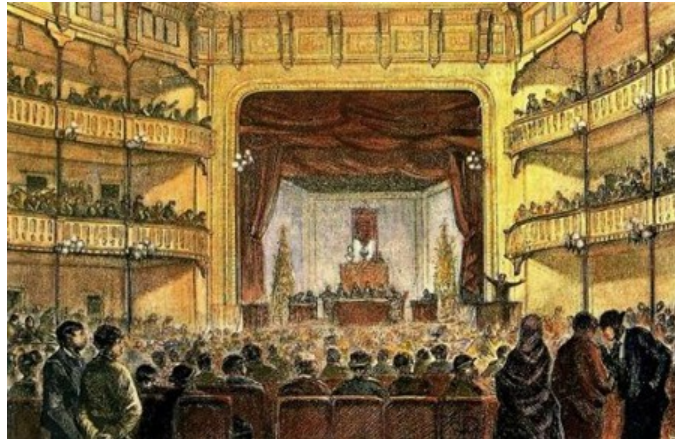
Els anarquistes van tenir un paper destacat amb la lluita armada en contra de Franco durant la Guerra Civil Espanyola. Al mateix temps, una revolució social a gran escala es va expandir a través de tot el territori Espanyol sota el domini republicà, on les terres i fàbriques van se col·lectivitzades i controlades pels treballadors.

Al principi, els èxits dels moviments anarquistes van se esporàdics. Els anarquistes organitzaven vagues que acabaven per expandir-se per la resta del país. Normalment, les repressions de la policia reduint el número de manifestants, però al mateix temps això provocava un fenomen de radicalització en aquells membres. Va se una època de violència mútua a principis del segle XX, en la qual anarquistes armats i pistolers, mercenaris pagats pels amos de les empreses, es van convertir en responsables de molts assassinats polítics.

7. LA HISTORIA DE LA CNT

Actualment la CNT i l'anarquisme són dos termes que es presenten units i inseparables. L'anarquisme, presenta la CNT com la prova de que es pot crear

amb la seva ideologia una gran organització de masses amb un paper decisiu en les lluites obreres que van tenir lloc a Espanya des de la seva creació fins el 1936. Però no va ser l'anarquisme qui va crear la CNT, al contrari, aquesta es va donar en els seus inicis una orientació sindicalista revolucionaria. Però evidentment l'anarquisme va estar present.

Imatge 2. Teatre del Circ, Barcelona. Juny de 1870.
Primer Congrés de la FRE i Primer Congrés Obrer a Espanya.

A Barcelona el 1910 es construeix la CNT i al 1911 es celebra el primer congrés. Fins l'any 1936 va ser l'organització amb més implantació en el món obrer de l'Estat, i més a Catalunya. Portar endavant un sindicalisme revolucionari, gràcies això, va obtenir importants millores per als treballadors. S'organitza a base de sindicats d'ofici, fins l'any 1918.

En 1907 es va formar el sindicat català *Solidaritat Obrera*, que recollia les restes de l'esperit internacionalista així com els plantejaments del sindicalisme revolucionari francès. Les dues corrents es van fer una sola per acabar convertint-se en el que posteriorment es coneixeria com a anarcosindicalisme.

Els propòsits de la CNT cal buscar-los en la FRE de l'AIT²⁰ i les seves

²⁰ La Federació Regional Espanyola de l'AIT.

successores la FTRE²¹ i la Confederació Regional de Societats de Resistència -[Solidaritat Obrera](#) -. Aquesta darrera organització, va convocar al 1910 un congrés a Barcelona. En aquest congrés es va decidir constituir una nova Confederació General del Treball, aprovant-se, així doncs, un reglament provisional. També es va decidir que el Comitè Federal residís a Barcelona. Aquest Comitè va estar escollit per els sindicats.

Al 1911, se celebrà el Congrés constitutiu. Des del moment de la seva constitució, la CNT va patir repressió, amb l'empresonament dels seus dirigents i el tancament dels seus locals. Al 1911 van ser detinguts els membres del Comitè, encapçalats pel secretari general Josep Negre²², cosa que provocà que l'activitat de la CNT ,hagués de fer-se des de la clandestinitat.

El gener de 1913 el Govern dirigit pel comte de Romanones ²³ dictà un indult per als detinguts per delictes polítics i socials, i així van sortir de la presó els cenetistes empresonats el setembre de 1911. Llavors es va reorganitzar el Comitè Local de Barcelona que va convocar una assemblea de la Confederació. Es va prendre l'acord de reeditar el periòdic "*Solidaridad Obrera*", que s'havia suspès al 1911 i es va designar una comissió per redactar uns nous estatuts.

No va durar gaire l'activitat pública de la CNT, perquè arran de la vaga de l'Art Fabril i Tèxtil a Barcelona, la CNT va tornar a ser il·legalitzada. Tot això va comportar que la CNT no tingués una estructura orgànica. Al 1915, es va reorganitzar la CNT, es va nomenar un nou Comitè de la CNT, domiciliat en el mateix local de la CRTC²⁴, del 1915 al 1928 la CNT es va anar subdividint per

21 Federació de Treballadors de la Regió Espanyola.

22 Dirigent anarcosindicalista, destacà en la vaga contra el diari lerrouxista(amb una política demagògica, espanyolista, anticatalana) i va ser membre del comitè de vaga que va actuà a la Setmana Tràgica.

23 President del Senat d'Espanya, president del Congrés dels Diputats, sota el regnat d'Alfons XIII.

24 Confederació Regional del Treball a Catalunya.

tot l'Estat. A Catalunya la CNT tenia l'any 1915 uns 15.000 afiliats i el juny de 1918 més de 74.000.

L'anarcosindicalisme de Catalunya va ser el motor CNT, no només perquè el seu Comitè estés a Barcelona, sinó perquè les actuacions de la seva organització territorial, la CRTC, marcà les pautes de les accions i organització de la CNT. Al 1917 la CNT i la UGT signaren un pacte d'unitat i en un manifest públic. D'aquest pacte va sorgir la [vaga general](#) revolucionària de l'agost següent, ja que els sindicats estaven en desacord amb les estructures de l'Estat.

Al 1918 la CRTC va celebrar un congrés, per reorganitzar les estructures dels sindicats. Després d'aquest congrés es va escollir un nou [Comitè](#) per a la CNT i un nou secretari general, Manuel Buenacasa²⁵. Aquesta nova estructura va permetre que la CNT de Catalunya, al 1919, portés a terme la [vaga de la Canadenca](#)²⁶. Una demostració de força i d'organització amb la qual la CRTC va imposar el reconeixement legal, per a tot l'Estat, de la jornada màxima de treball de 8 hores.

A Catalunya entre els anys 1919 i 1923 els enfrontaments entre la patronal i la CNT van passar a un altre nivell. La violència de la patronal, [organitzant grups armats](#) amb el suport de la policia i del governador civil de Barcelona, general Severiano Martínez Anido, que intentava eliminar la CNT. Aquest general també va ser ministre del primer govern militar de la dictadura del general Franco, l'any 1938. Aquesta violència, va donar raons al contraterrorisme dins la CNT, per llançar-se pel camí de la violència.

Entre l'any 1919 i 1920 l'Ajuntament de Barcelona reconeixia que havia hagut 300 atemptats contra patrons i obrers sense que cap d'aquests atemptats fos

²⁵ Militant de la CNT, es declarava anarquista.

²⁶ Conflicte social a Barcelona, originat per a l'empresa "Riegos y Fuerzas del Ebro" per causa de l'acomiadament d'obers.

jutjat. Durant l'any 1920 la CNT i la UGT van organitzar diferents trobades i es van creuar alguns escrits cercant la unió de les dues centrals sindicals.

No calien arguments per declarar il·legal la CNT, tancar els seus locals i empresonar els seus dirigents. El novembre de 1920, el ja citat general Martínez Anido, va fer empresonar 64 dirigents de la CNT. L'any 1921, la CNT va nomenar una delegació per assistir al tercer congrés de la Tercera Internacional²⁷. Un any després en una conferència celebrada a Saragossa, es va prendre l'acord de retirar l'adhesió a la Tercera Internacional i adherir-se a la nova AIT²⁸ que s'estava organitzant a Berlín.

-- Durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) també es va prohibir la CNT, clausurats els seus locals i tancat el diari "Solidaridad Obrera". La seva activitat va disminuir, però tot i la clandestinitat se celebraren diferents Plens de Delegats.

Després de la caiguda del dictador en 1930, la CNT va tornar a la legalitat i els sindicats i les estructures locals i regionals es van reorganitzar amb enorme rapidesa per tota la geografia espanyola. L'anarcosindicalisme havia sobreviscut al mandat del dictador.

El 1931 va celebrar a Madrid el tercer congrés confederal. Es va aprovar incloure en l'organització de la CNT les federacions d'indústria impulsades per Joan Peiró ²⁹i la CRTC. El 14 d'abril de 1931 va ser proclamada la Segona República a Espanya. Des de llavors, en els sindicats hi havia un ambient revolucionari que la militància moderada.

27 Organització comunista internacional.

28 Associació Internacional de Treballadors. Organització que pretenia integrar adhesions individuals, sindicats i societats obreres.

29 Ministre d'Indústria durant la II República.

La CNT, farta per la política monopolitzadora dels socialistes en el Ministeri de Treball, va començar una etapa revolucionària, que estava preparada per combatre a un règim republicà que s'havia proposat acabar amb l'anarcosindicalisme³⁰. Les vagues, disturbis i assalts que proclamaven el anarcocomunisme es van succeir en diversos punts del país al llarg dels anys esdeveniments.

La revolució d'octubre de 1934, que principalment es va donar a Astúries i una mica a Catalunya, on CNT va participar plenament. En la resta d'Espanya hi va haver vagues i violències esporàdiques. La repressió va estar a l'altura de les majors repressions de totes les èpoques. Les empreses mineres van acomiadar en massa als treballadors. Va haver-hi moltes execucions i molts van anar a parar a presons.

Finalment, les eleccions de febrer de 1936 van donar la victòria al capdavant popular i Azaña va ser nomenat President de la República. Van començar a haver rumors sobre la preparació d'un cop d'estat. Mentre, s'incrementaven les vagues i les ocupacions de terres pels camperols, al que el govern va respondre amb l'enviament de les seves forces per reprimir-les. També a les grans ciutats van esclatar nombroses vagues.

El 17 de juliol de 1936 l'exèrcit del nord del Marroc van donar un cop. El 19 de juliol la revolta arribaria a Barcelona on la classe treballadora sufocaria l'aixecament feixista. La victòria va ser celebrada a la ciutat. Al mateix temps, el poble, que s'havia apoderat de les armes, es va llançar a la revolució social amb el nom de CNT-FAI. Grups armats es van desplaçar a tota la regió i Tarragona, Girona i Lleida van seguir la sort de Barcelona. La CNT i la FAI van tenir més influència i participació a Catalunya.

La ideologia d'unitat antifeixista i la col·laboració de la CNT-FAI en les tasques governamentals, en defensa de l'Estat republicà, van triomfar contra la resistència a la militarització.

30 Corrent i principi econòmic de l'anarquisme que combat tot tipus de propietat tant privada com col·lectiva.

El 4 de novembre de 1936, ja dissolt el comitè de milícies antifeixistes, la CNT va entrar al govern republicà.

L'experiència col·lectivista que es va desenvolupar a Catalunya entre juliol de 1936 i gener de 1939, tot i que no va poder dur a terme els seus objectius a causa de les dificultats amb què va haver d'enfrontar, constitueix una de les transformacions més radicals del segle XX. Aquesta transformació va afectar tots els aspectes de la vida política, econòmica, social i cultural no només de la regió sinó del país sencer. El 26 de desembre 1938, Catalunya va caure.

*Imatge 3.*³¹

Port de l'Alicante, 1 de abril de 1939, final de la guerra.

L'1 d'abril de 1939 la guerra civil havia acabat, donant pas a la instauració d'un règim feixista amb Francisco Franco auto elegit *Caudillo* d'Espanya que durant els primers anys va disposar molt temps en perseguir i exterminar als dissidents polítics.

A l'interior, la repressió que va exercir el franquisme durant els primers anys va ser sanguinària. Des de 1939 la CNT va començar a reorganitzar el seu interior. Els comitès nacionals queien constantment però tot i això la Confederació va

³¹ Extreta de <http://madrid.cnt.es/historia/>

quedar pràcticament vertebrada a tot Espanya. Va començar l'agitació a la universitat, els cops de mà dels guerrillers del Maquis ³²i les lluites de la guerrilla urbana a Barcelona.

Des del 1955 fins 1965 va ser en realitat un temps dolent per l'anarcosindicalisme espanyol i molts creien que seria la seva extinció. Però amb la a poc a poc caiguda del règim la CNT va començar la seva reconstrucció. Al 1975, la sensació de enfonsament del règim era present. Aquest mateix any, el dictador morí.

El 6 maig 1977 la Confederació Nacional del Treball va ser legalitzada, el que va contribuir al seu desenvolupament. La CNT, última organització sindical a ser legalitzada. La CNT semblava reviure passant factura a gairebé quaranta anys de dictadura i de manca de llibertats.

La CNT va ser l'únic gran sindicat que feia front contra el pacte social en què s'agrupava bona part de l'esquerra radical, altres sindicats de tall assembleari i alguns moviments socials. Però el que convertia a la CNT en un perill potencial no era la seva força en aquell moment, sinó la seva possible capacitat per canalitzar el descontentament social que inevitablement havia de produir-se.

³² Guerrilla de resistència antifranquista durant la postguerra.

8. LA HISTORIA DE LA FAI

La Federació Anarquista Ibèrica (FAI) és una organització fundada el 1927 a València, va ser creada en una conferència clandestina que va decidir fomentar el lligam de la CNT i la FAI. Aquesta organització va ser la continuació de dos organitzacions anarquistes, la portuguesa, Unió Anarquista Portuguesa i la espanyola Federació Nacional de Grups Anarquistes d'Espanya, tenint d'aquesta forma un àmbit de actuació ibèric. A l'actualitat l'organització forma

part de la IFA³³.

Des de la seva fundació fins la dictadura franquista porta a terme un punt molt important en el moviment obrer espanyol, sobretot a través de la CNT, es a dir, la presencia de elements de la FAI en la organització anarcosindicalista. D'aquesta manera, a la dècada de 1930 el sector que estava a favor de la

FAI de la CNT es va oposar al *trentista*.³⁴

L'any 1931 el comitè de la CNT a Barcelona era dirigit per homes de la FAI. El bandolerisme extrem del grup "Nosotros" va implicar la CNT en els intents insurreccionals. L'esclat de la guerra portà el binomi CNT i FAI a ser de fet una sola organització, i que definiria en el futur la seva imatge exterior.

La seva organització va estar basada sobre grups petits d'afinitat anarquista d'activistes autònoms. La FAI va mantenir-se com una organització secreta i fins i tot després del reconeixement de la seva existència dos anys després de la seva formació. La seva naturalesa discreta fa difícil jutjar l'extensió numèrica dels seus membres. La quantitat de membres es va incrementar dràsticament durant els primers mesos de la Guerra Civil.

³³ Internacional de Federacions Anarquistes.

³⁴ El corrent Trentista s'origina l'agost de 1931, quan van fer públic un manifest denunciant les tàctiques i els mètodes de la FAI.

La FAI va ser revolucionària, en el sentit tàctic, com ara els robaris a bancs per a l'adquisició de fons, la constitució de biblioteques populars a l'organització de vagues generals. Va recolzar esforços en contra de la dictadura de Rivera i la monarquia, i el 1936, va contribuir a l'establiment del Front Popular a canvi de l'alliberament dels nombrosos presos llibertaris. Després de l'alçament franquista, les organitzacions anarquistes van començar a cooperar amb el govern republicà. Alhora empenyar activament la Revolució Social Espanyola de 1936. Encara que això va portar a repressió a la rereguarda republicana per part dels milicians de la FAI no només contra simpatitzants del feixisme, sinó fins i tot contra republicans moderats, petits propietaris o l'Església.

Durant el franquisme va continuar clandestinament, actuant en unió de les altres organitzacions i grups del moviment llibertari espanyol i després de l'arribada de la democràcia es formen grups en diverses localitats que duren fins a l'actualitat, acceptant els postulats àcrates clàssics, la seva negativa a registrar legalment com associació i mantenint la independència econòmica de qualsevol institució. Dóna suport habitualment les activitats dels sindicats anarquistes CNT - AIT i manté relacions d'afinitat amb el mateix, formant l'anomenat moviment llibertari històric.

9. EL PAPER DE L'ANARQUISME A LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

9.1. PRESENCIA ANARQUISTA DURANT LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA.

El govern republicà va respondre a l'intent d'alçament militar amb una gran falta d'acció. La CNT havia advertit a Madrid sobre un alçament basat al Marroc mesos abans i fins i tot va donar la data i hora exacta d'aquest, 19 de juliol, segons l'informació obtinguda a través d'una gran xarxa d'espionatge. Tot i així, el Front Popular no va fer res, i es va negar a donar armes a la CNT. Cansats de demanar armes sense cap tipus de resposta, els militants de la CNT van atacar un arsenal i van repartir les armes entre els sindicats.

L'alçament va ser avançat dos dies, 17 de juliol, i va esclatar en àrees defensades fortament per militants anarquistes, com ara Barcelona. Algunes fortaleses anarquistes, com ara Saragossa, van caure, per al gran desànim d'aquells a Catalunya; això es va deure potser a que van rebre un comunicat des de Madrid el qual cridava a tranquil·litzar argumentant que no era una *situació desesperant*, per la qual cosa no es van preparar correctament. El govern encara romania negant les armes, i fins i tot dient que les forces "nacionalistes" havien estat aixafades en llocs en què realment no ho havien estat. A causa principalment a les milícies dels sindicats, anarquistes i socialistes, les forces rebels no van poder consumir un cop d'estat havent d'anar a la guerra civil.

Les milícies anarquistes eren notablement llibertàries, particularment al principi de la guerra abans de ser absorbides per l'exèrcit regular. No posseïen un sistema de rang, sense jerarquia, ni salutacions especials, i els anomenats "comandants" eren triats per les pròpies tropes. La unitat anarquista més

efectiva va ser la Columna Durruti³⁵, liderada pel ja llegendari militant Buenaventura Durruti. No van tenir massa dificultat per obtenir armes d'un temorós govern republicà, així Durruti i els seus homes van compensar les armes sense utilitzar que existien en les reserves del govern. La mort de Durruti el 20 de novembre de 1936, va afeblir a la columna en l'esperit i la seva habilitat tàctica; ells van ser eventualment incorporats, per ordres, l'exèrcit regular. Gairebé un quart de la població de Barcelona va assistir al funeral de Durruti. Encara es desconeix realment com va morir l'anarquista Durruti.

Una altra famosa unitat va ser la Columna de Ferro, composta per anarquistes valencians essencialment, encara que també hi va haver un exconvicte i altres espanyols "desheretats" simpatitzants de la revolució. El govern republicà els va titllar de "incontrolables" i "bandits", més aquests van tenir una gran quantitat d'èxits durant les batalles i van contribuir a l'expansió de la Revolució per les terres que passaven. Al març de 1937 van ser incorporats contra la seva voluntat dins de l'exèrcit regular.

9.2. COL·LABORACIÓ DE LA CNT-FAI AMB EL GOVERN DURANT LA GUERRA.

El 1936, la CNT va decidir, després de diverses negatives, col·laborar amb el govern de Francisco Largo Caballero³⁶.

Durant la Guerra Civil Espanyola, alguns anarquistes fora d'Espanya, van criticar completament el lideratge de la CNT dins del govern i es van comprometre amb els elements comunistes del sector Republicà. És cert que en aquests anys el moviment anarquista espanyol va abandonar molts dels seus principis bàsics, però, aquells a Espanya van sentir que això era un ajust temporal, i una vegada que Franco fos derrotat, ells continuarien amb les seves formes liberals.

³⁵ Milícia paramilitar d'ideologia anarquista.

³⁶ President del govern de la Segona República.

Hi havia també una inquietud pel creixent poder dels comunistes autoritaris dins del govern. Montseny després explicaria: "En aquests temps només veiem la realitat de la situació creada per nosaltres: els comunistes en el govern i nosaltres mateixos fora, les múltiples possibilitats, i tots els nostres èxits posats en perill".

Certament, alguns dels anarquistes que es trobaven fora d'Espanya veien les concessions tan necessàries, considerant la possibilitat de perdre tot, que els feixistes guanyessin la guerra. Emma Goldman va dir, "Amb Franco a l'entrada de Madrid, puc difícilment culpar a la CNT - FAI per triar la maldat menor: la participació en el govern abans que la dictadura, la perversitat més mortal".

Fins aquests dies, la discussió continua entre els anarquistes. La majoria de les seccions de l'AIT anarcosindicalista, a la qual pertany la CNT, també acorden i recomanen que la CNT abandoni els òrgans de govern estatals.

9.3. REVOLUCIÓ DE 1936.

Juntament amb la lluita contra el feixisme, va existir una profunda revolució llibertària per tot el territori que estava sota el domini de la República, especialment a Barcelona.

La major part de l'economia Espanyola va ser posada sota el control dels treballadors, principalment en àrees anarquistes com Catalunya, aquest fenomen va arribar al 75% del total de la indústria, però en les àrees d'influència socialista la taxa va ser bastant menor. Les fàbriques van ser organitzades per comitès de treballadors, les àrees agrícoles van arribar a col·lectivitzar i funcionar com comunes llibertàries. Fins i tot llocs com hotels, perruqueries, i restaurants van ser col·lectivitzats i manejats pels seus propis treballadors.

Malgrat les crítiques que aclamaven per la màxima eficiència, les comunes anarquistes produïen més que abans de ser col·lectivitzades. Les zones alliberades recentment van treballar sobre els principis llibertaris: les decisions eren preses a través de concilis de ciutadans comuns sense cap tipus de burocràcia (cal esmentar que el lideratge de la CNT-FAI en aquest període no va ser tan radical com els membres responsables d'aquests dràstics canvis).

Sumada a la revolució econòmica, va existir un esperit de revolució cultural. Les tradicions opressives es van eliminar. Per exemple, se'ls va permetre a les dones tenir avortaments, i la idea del "amor lliure" es va tornar popular. En moltes formes, l'esperit d'alliberament cultural va ser similar a la dels moviments de "Nova Esquerra" de la dècada de 1960.

9.4. CONTRAREVOLUCIÓ.

Durant la Guerra Civil, el Partit Comunista reaccionari va guanyar considerable influència a causa de la necessitat d'ajuda per part de la Unió Soviètica. Comunistes i liberals del costat de la República van fer l'esforç necessari per aixafar la revolució anarquista, aparentment per reforçar l'esforç antifeixista (la resposta va ser, "la revolució i la guerra són inseparables"). Pravda³⁷ va anunciar el desembre de 1936 que "... la neteja de trotskistes³⁸ i anarcosindicalistes ja va començar. Serà duta a terme amb el mateix vigor que en l'URSS". Els seus esforços per afeblir la revolució van ser finalment reeixits: la jerarquia va ser restaurada al final en moltes de les àrees col·lectivitzades, i el poder va ser portat de les mans dels treballadors i unions, per ser monopolitzat pel Front Popular.

El més important, van ser les mesures per destruir les milícies, que dirigien l'esforç de la guerra tant en esperit com en acció. Les milícies van ser amb el temps declarades il·legals. Això va tenir l'efecte de desmoralitzar als soldats i

37 Diari rus, òrgan oficial del Comitè Central del Partit Comunista de la Unió Soviètica.

38 Seguidors de la versió del marxisme de Lev Trostki.

de llevar tot pel que últimament havien estat lluitant: no per la Unió Soviètica, sinó per ells mateixos i per la llibertat.

En realitat, la passió contrarevolucionari va servir en general per afeblir l'esforç de guerra antifeixista. Per exemple, una reserva gegant d'armes va ser permesa per tirar-se contra les forces franquistes per por que d'una altra forma acabar en mans dels anarquistes. Les tropes van ser arrencades de les línies frontals per aixafar les col·lectivitats anarquistes. Diversos soldats capaços van ser assassinats per la seva ideologia política, un líder dels esforços repressius, Enrique Líster³⁹, va dir que ell "dispararia a tots els anarquistes que pogués". Es va saber que diversos anarquistes van ser portats presoners sota ordres comunistes, en lloc de barallar al capdavant, i el que és més, molts d'aquests presoners van ser torturats i assassinats. A Barcelona va ser famós l'assalt a l'edifici de la Telefònica en mans de la CNT per part de l'exèrcit regular sota directrius comunistes que va ser el començament de durs combats a la ciutat entre els dos sectors es va anomenar la guerra dins de la guerra.

³⁹ Militant comunista i un destacat militar gallec, lleial a la República durant la Guerra Civil Espanyola.

10. LA HISTORIA DELS MEUS BESAVIS.

EN MEMÒRIA DELS MEUS BESAVIS MANUEL CRUZ MAIRELES I
ROSARIO OLMEDO FERNÁNDEZ.

Por un futuro donde haya libertad⁴⁰

Imatge 4. Manuel Cruz Maireles.

El meu besavi Manuel Cruz Maireles creia en l'anarquisme, el seu pensament era lliberal i volia canviar el món ple de injustícies que l'envoltava, i va morir per uns ideals. Va morir al front a la Guerra Civil a l'any 1936, es creu que va ser mentre lluitava al front per Valencia i que li va explotar una granada que li van llançar. La meva besàvia Rosario Olmedo Fernández va compartir el seus ideals i va patir les conseqüències de la repressió Franquista.

El meu besavi a néixer el dia 9 d'abril de 1907 en un petit poble d'Andalusia a Gilena, a la província de Sevilla, provenia de una família humil que vivia del

⁴⁰ Vers d'una cançó anarquista.

camp, com tantes famílies d'aquella època, quasi no va poder estudiar ja que ràpidament es va veure obligat a treballar al camp.

La meva besàvia va néixer el dia 19 d'abril de 1914 també en un petit poble d'Andalusia a Estepa, amb 8 anys es va anar a viure al Rubio. Així mateix el meu besavi a la edat de 20 anys es va anar a viure al poble del Rubio en Andalusia, aquí va conèixer la meva besàvia, Rosario, pels ideals que tenien no es van casar, no creien en la institució del matrimoni. Van tenir dos fills, Luz que va néixer l'any 1935 i Rosalia (que es tenia de dir Vida) que va néixer als dos mesos de morir el meu besavi, és a dir, l'any 1936.

El meu besavi des de jove, va ser activista dels anarquistes andalusos, ja que tenim fotos que ho corroboren, per exemple va assistir a Màlaga a un congrés anarquista, al octubre de 1926.

La mort del meu besavi junt amb el desenllaç de la guerra va comportar una vida molt difícil per la meva besàvia, ja que pel nou règim ella era una mare soltera, i no una dona viuda que ha perdut el seu home a la guerra.

La repressió va ser molt forta, la meva besàvia va tenir de canviar el nom al seu fill, ja que Luz no era un nom admès pel nou règim. Curiosament la meva avia no té el mateixos cognoms que el seu germà, ja que quan va néixer el meu besavi ja estava mort i al no estar casats no el van reconèixer com a pare de la Rosalia i li van posar el mateixos cognoms de la mare (la meva besàvia), però la realitat va ser que la meva avia no va saber que no dia Cruz fins que es va casar, al demanar la partida de naixement li van dir que ella mai s'havia dit Rosalia Cruz Olmedo, que estava inscrita com Rosalia Olmedo Fernández.

La meva besàvia va patir moltes injustícies, el fet de ser la dona d'un anarquista li va marca durant molts anys, li volien rapar el cap, la seva mare es va posar en el seu lloc perquè no li fessin, no podia caminar pel mig del poble, treballava com a servent a una casa dels rics del poble i tenia de donar tota la volta per arribar a casa seva, ja que no li estava permès passar pel centre del poble. Finalment forçada per la situació econòmica va haver d'emigrar amb els seus dos fills a Catalunya.

11. L'OBLIT DE LA MEMÒRIA.

Actualment, l'únic testimoni viu, que em pot explicar la història dels meus besavis, és la seva filla, la meva avia Rosalia. Per això li he fet una entrevista⁴¹, per poder saber més sobre el que van viure.

De fet, encara que ella no visqués d'una manera directa la Guerra Civil Espanyola, si què va viure i patir les conseqüències. Però l'únic que recorda després de la guerra, és passar molta fam i necessitat, havent de posar-se amb 10 anys a treballar. Per això, gairebé no va poder anar a l'escola.

Curiosament, un dels records que més li van marcar, no va ser pas la gana, si no, no poder conèixer el seu pare. La tristesa de veure com molts altres pares tornaven de la guerra i ella sabia que el seu pare no ho faria. Ja què per desgracia el seu tiet va presenciar la mort del seu pare al front de València.

Tot i què, el seu pare va morir per uns ideals i la seva mare va patir la repressió, a ella no li van transmetre els ideals pels quals van lluitar. Tant és certa aquest afirmació que no sap ni que és el pensament anarquista. Degut a què la seva mare mai l'havia parlat sobre allò que havia succeït en la guerra, per por i protegir al seus fills.

Sempre m'havia preguntat perquè la meva besàvia i la meva avia tenien els mateixos cognoms. I no ha estat fins ara que he comprés, realment el perquè, que no deixar de ser per una forta repressió, tant política com eclesiàstica. Això

⁴¹ L'entrevista es troba en l'annex 3.

va impedir que la meva avia tingués el cognom del seu pare. Encara que ella no oblidí les seves arrels, no és conscient de perquè el seu pare va donar la vida.

Aquests fets que poden semblar irrelevantes, per mi, signifiquen molt. Perquè són els que poc a poc fan acabar amb la teva pròpia identitat.

12. CONCLUSIONS.

Gràcies a aquest treball he pres consciència de la manca de llibertat que ha hagut a Espanya durant molts anys. M'he adonat, de que fa relativament poc, que hi ha aquesta llibertat, tant ideològica, com religiosa, política...

He treballat conceptes històrics que estant vinculats de manera notable amb l'anarquisme, com va evolucionar aquesta corrent política i filosòfica a Espanya. De quina manera es va iniciar aquest moviment a Espanya i sobre tot com va predominar l'afany de llibertat i de millora en la societat. Així mateix, també he après que dins dels sindicats predominava una ambient anarquista, que lluitava amb les classes obreres per una millor vida laboral i més digna.

Puc concloure que l'anarquisme va ser un moviment, destacable i important, no, com creia, al inici del treball, que pensava que era un moviment minoritari, amb poca presència en la història d'Espanya.

He realitzat una recerca per poder saber més coses sobre el meu besavi, partides de naixement, saber on va estar empadronat,... per si d'aquesta manera podia arribar a saber on esta el cos del meu besavi. Per molt que ho he intentat, no he pogut trobar molta informació, però això m'ha servit, per poder saber com fer una recerca. Aquesta recerca, es troba en l'annex 4.

He après una part molt important de la història, perquè ha estat la història que ha viscut part de la meva família. Això m'ha ajudat a mirar amb altres ulls, aquest treball, perquè no només tracto un tema, sinó que puc endinsar-me en

la historia de persones que han estat i són molt importants per a mi. En aquest cas al meu besavi no el vaig conèixer, però a la meva besàvia sí.

13. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA.

- TUÑÓN DE LARA, Manuel: *Historia de España, Volum 7 i 8*, Labor, S.A.,1990.
- MARTÍNEZ FIOL, David: *La Setmana Tràgica*, Raval Edicions, Pòrtic, 2009.
- BALCELLS, Albert: *El pistolisme*, Raval Edicions, Pòrtic, 2009.
- TUSELL, Javier: *España en el siglo XX*, Taurusminor, 2007.
- CARR, Raymond: *España 1808-1975*, Ariel Historia, 2007.
- <http://www.cnt.es>
- <http://www.mcu.es>
- <http://www.veuobrera.org/>
- <http://www.nodo50.org/fai-ifa/>
- <http://www.encyclopedia.cat/>

- <http://www.alcoberro.info/V1/anarquisme1.htm>
- <http://www.terra.es/personal5/itaka2002/temes1/indexanarquia.htm>
- <http://www.buxaweb.com>
- <http://www.xtec.es/~aguiu1/calaix/050guerracivil.htm>
- <http://prezi.com/wlqm3f98ipl9/francesc-ferrer-i-guardia-i-lanarquisme-catala/>